

3) จัดแถวนักแสดง โดยให้กลุ่มที่ 1 อยู่ด้านหน้าขบวน ซึ่งเป็นจุดที่ผู้ชมมองเห็นได้ชัดเจนและต้องเป็นผู้นำนักแสดงทั้งขบวน กลุ่มที่สองอยู่แถวริมซ้ายและแถวริมขวา ซึ่งเป็นแถวที่มีความใกล้ชิดกับผู้ชมมากที่สุดและกลุ่มที่สามจะอยู่ในส่วนกลาง ทั้งนี้ นอกจากจะเกิดความกลมกลืนแล้ว ในขณะที่ถ่ายทอดท่าฟ้อนก็จะสะดวกมากกว่า ซึ่งกลุ่มที่มีฝีมือในการฟ้อนและมีความจำดีก็จะเป็นแบบอย่างให้เพื่อนที่มีข้อจำกัดมากกว่า

4) ซ้อมเสมือนจริง (ซ้อมใหญ่) ก่อนวันแสดงอย่างน้อย 1-5 วัน ต้องมีการซ้อมใหญ่คือ การซ้อมประกอบดนตรีสด การเคลื่อนที่ การแปรแถว และการทดลองสวมชุดในขณะที่ซ้อม เพื่อเป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ ความสวยงาม ความต่อเนื่อง ความลื่นไหล และอุปสรรคในขณะแสดง ก่อนการแสดงจริง ทั้งนี้ ยังถือเป็นการสร้างความเคยชินให้กับผู้แสดงอีกด้วย และในคืนก่อนวันแสดงจริง จะให้นักแสดงได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ เพื่อประสิทธิภาพของนักแสดง ซึ่งต้องแสดงกลางแจ้งและเดินในระยะทางที่ไกล การพักผ่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ศูนย์นาฏศิลป์บ้าน
อีสาน

ภาพที่ 5 บรรยากาศขณะฝึกซ้อมการแสดง

ที่มา: <https://www.facebook.com/>

สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุบลราชธานี

Music-UBRU-426423397504559 (ค้นเมื่อ

3 มีนาคม 2564)

5.3.5 ดำเนินการแสดง

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการ

แสดง คือการนำเสนอผลงานจริง ก่อนเวลา

แสดงมีการพูดคุยกับนักแสดง เพื่อทำความ

เข้าใจในสถานการณ์ในขณะนั้น ให้นักแสดงมี

สติขณะแสดง และให้กำลังใจเพื่อสร้างพลัง

และความมั่นใจ ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าการแสดงจะ

ดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ แต่ก็อาจ

เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดระหว่างการแสดงได้

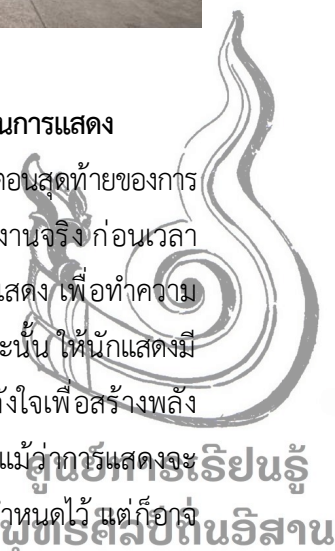
เสมอ ฉะนั้น จึงต้องคอยควบคุม สอดส่องการ

แสดงอยู่ตลอดเวลา ด้วยการจัดทีมงานติดตาม

ขบวนแสดงตั้งแต่เริ่มแสดงจนกระทั่งจบการ

แสดง ซึ่งทีมงานนั้นสามารถติดต่อสื่อสารกัน

ได้ตลอดเวลา

ภาพที่ 6 ผังกระบวนการสร้างสรรค์การแสดงชุดเทิดเกล้าถวายน้อมพระจอมสยาม

6. สรุปผลการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน

กระบวนการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ เพื่อเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์วรางคณา วุฒิชัย มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ด้วยประสบการณ์ที่สั่งสม การศึกษาค้นคว้า และถ่ายทอดจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน มีกระบวนการทำงานทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน คือ วางแผนการแสดง ประเมินขอบเขตและข้อจำกัด ออกแบบการแสดง ฝึกซ้อมการแสดง และดำเนินการแสดง โดยมีแนวคิดและกลวิธีในการสร้างสรรค์ ดังนี้ ด้านกลอนลำ ใช้คำราชาศัพท์ผสมผสานกับภาษาอีสาน ด้านดนตรี ได้นำวงออร์เคสตราประสมวงกับวงโปงลางเพื่อเพิ่มรรถรสส่งเสริม สร้างสรรค์การสื่อสารทางดนตรีในหลากหลายมิติ ด้านเครื่องแต่งกาย

เลือกใช้สีที่สื่อความหมายถึงพระองค์ท่าน และด้านกระบวนท่าพ็อน เป็นการผสมผสานระหว่างท่ารำนาฏศิลป์แบบราชสำนักกับท่าพ็อนตั้งหวาย และท่าที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ เพื่อให้เกิดความสวยงามตามแบบนาฏศิลป์และเพิ่มอรรถรสและสุนทรียภาพให้กับการแสดง

ทั้งนี้ ลักษณะที่โดดเด่นที่พบในการสร้างสรรค์การแสดงของผู้ช่วยศาสตราจารย์วรางคณา วุฒิช่วย ได้แก่ การออกแบบท่าพ็อนที่มีการนำลีลาและแม่ท่าทางนาฏศิลป์ราชสำนักมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ เช่น ระดับของวง การพ็อนตีบทตามบทร้อง และการแปรแถว ฯลฯ การนำท่าพ็อนอีสานที่มีมาแต่เดิมมาประยุกต์ใช้ เช่น การยักสะโพก การพ็อนเขย่งเท้า และการโน้มลำตัวลง ฯลฯ และจะใช้ทำนองลำและเครื่องแต่งกายของจังหวัดอุบลราชธานีเป็นหลัก ปัจจุบันผู้ช่วยศาสตราจารย์วรางคณา วุฒิช่วยยังคงสร้างสรรค์การแสดงเพื่อเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่อย่างต่อเนื่อง ตามข้อกำหนดของงานในแต่ละปี บริบททางสังคมที่ปรับเปลี่ยน และสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น

เอกสารอ้างอิง

กระปุกดอทคอม. (2561). ภาพตอกรวงผึ้ง ดอกไม้ประจำรัชกาลที่ 10. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2564, จาก <https://home.kapook.com/view162236.html>.

จินตนา สายทองคำ. (2561). กระบวนการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ ชุด ลักการะ เทวราช. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.tci-thaijo.org>.

ชนิต อยู่โพธิ์. (2531). ศิลปะละครหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี งานข้อมูลท้องถิ่น สำนักวิทยบริการ. (2562). ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีในความทรงจำ. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/esaninfo/?p=5532>.

ยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร. (2560). ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน (Arts and Culture of Isan) เน้นนาฏศิลป์. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564, จาก <https://fineart.msu.ac.th>.

สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (2562). ภาพขบวนแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานีประจำปี 2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2564, จาก [https://www.facebook.com/สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี-Music-UBRU-426423397504559](https://www.facebook.com/สาขาวิชาดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี-Music-UBRU-426423397504559).

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (2562). สูจิบัตรการแสดงชุดเทิดเกล้าถวายน้อมพระจอมสยาม. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://www.aac.ubru.ac.th>.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). **หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมภาษณ์

วรางคณา วุฒิชัย. (15 กุมภาพันธ์ 2564). **สัมภาษณ์**. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วย
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์. (20 กุมภาพันธ์ 2564). **สัมภาษณ์**. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อดีต
ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรฯ สาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

**ศูนย์การวิจัย
นุทธศิลป์ถิ่นอีสาน**